

Практична робота 22

ТЕМА: «Значення і особливості навчальної, виробничої та переддипломної практик, самостійної роботи»

Мета роботи: Опанувати та засвоїти особливості та значення навчальної, виробничої та переддипломної практик, самостійної роботи.

Матеріали та обладнання: підручники, електронні інформаційні ресурси, довідники.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Навчальна і виробнича практики – це одна з форм навчального процесу для закріплення і поглиблення студентами знань, одержаних на лекціях та лабораторних заняттях з дисциплін, придбання практичних навичок агрономічної, дослідницької, організаторської і виховної роботи в трудовому колективі.

Мета практик – знайомство з виробництвом, одержання знань про характер і особливості майбутньої спеціальності та придбання виробничих навичок, необхідних для майбутньої трудової діяльності.

Завдання практик – *практична підготовка студентів*, яка забезпечує оволодіння:

- практичними прийомами одержання запрограмованої врожайності сільськогосподарських культур;
- сучасними інтенсивними технологіями вирощування основних сільськогосподарських культур зони та одержанням екологічно чистої продукції сільського господарства,
- методикою постановки та проведення наукового експерименту і впровадження досягнень науки та передового досвіду у виробництво, методів альтернативного землеробства;
- навичками організаторської роботи та веденням необхідної агрономічної документації.

Практиці належить найважливіша роль в зближенні теоретичної підготовки з практичною діяльністю, в становленні фахівців, що мають не тільки знання, але й професійне уміння, початковий досвід. Звичайно практика проводиться після того, як студенти прослухають курс лекцій, засвоять теоретичну частину. За цього випадку вони більш усвідомлено і плідно виконують завдання, краще закріплюють і набувають нових навичок.

Під час практики студенти у польових умовах навчаються різним методам обстеження, визначення забур'яненості, густоти культур, якості виконання агрозаходів, картування ґрунтів і рослинного покриву, технологіям вирощування культурних рослин.

Підсумки з навчальної практики підводять диференційовано з урахуванням особливостей дисципліни і спеціальності (гербарій, карта забур'яненості полів, ґрунтова карта, письмовий звіт, залік).

Порядок проходження практики. Усі практики студенти проходять на дослідному полі університету, в аграрних підприємствах і насіннєвих господарствах, наукових лабораторіях дослідних станцій, а також у господарствах, з якими студенти уклали договори на навчання.

Перед практикою студент проходить загальний інструктаж на кафедрі здоров'я природи та якості харчових ресурсів, знайомиться з наказом ректора, керівником практики, одержує необхідні документи, методичні рекомендації та індивідуальне завдання.

Завдання, календарний графік і порядок проходження практик студент узгоджує з керівником практики у щоденнику.

Час, відведений на практику, розподіляється так: на виробничу практику і виконання індивідуального завдання відводиться 90-95 %, на оформлення і здачу звіту - до 5 – 10 % від загального часу практики.

Після прибуття на підприємство студенти проходять інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, знайомляться з режимом роботи підприємства і розподіляються у відділення господарства, лабораторії або відділи науково-виробничого об'єднання і знайомляться з керівником практики від господарства.

Під час практики студенти виконують правила внутрішнього розпорядку, працюють за режимом роботи відділення господарства, цеху, лабораторії або відділу, де вони закріплені згідно з програмою практики за наказом керівника господарства.

Діючі навчальні плани для студентів спеціальності 201 «Агрономія» передбачають такі види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик передбачені навчальним планом:

Найменування практик
1. Ознайомча
2. Навчальна
3. Виробнича
4. Переддипломна

Навчальну практику студенти проходять після першого курсу. Її мета це ознайомлення та вивчення місцевої природної флори, спостереження за ростом і розвитком рослин в культурі. Вироблення навичок роботи з геодезичними приладами, а також ознайомлення з формуванням ґрунтового покриву Кіровоградської області.

Ознайомча практика носить комплексний технологічний та дослідницький характер і ставить за мету навчитися вести польові дослідження та закріпити знання студентів з загально- агрономічних і професійно орієнтованих дисциплін, таких як:

- ☐ ґрунтознавство з основами геології;
- ☐ ентомологія і фітопатологія;
- ☐ фізіологія рослин з основами біохімії;
- ☐ агрометеорологія;
- ☐ основи наукових досліджень в рослинництві,
- ☐ загальне та меліоративне землеробство.

Дослідно-агрономічна практика. Її мета закріпити знання студентів з

професійно-орієнтовних предметів таких як, рослинництво, плодівництво та овочівництво, агрохімія, селекція і насінництво, кормовиробництво, інтегрований захист рослин від шкідників та хвороб. Важливим завданням практики є одержання результатів дослідження з майбутньої теми дипломної роботи та отримання навичок дослідної роботи у рослинництві.

Виробничу практику студенти проходять після 7 семестру на 4 курсі. Це останній етап у формуванні вченого агронома. Метою практики є створення умов для розуміння і поєднання понять теорії, практики та організації сільськогосподарського виробництва

Завдання практики:

1. Закріпити та поглибити теоретичні знання та навички їх застосування.
2. Нагромадити досвід практичної роботи за спеціальністю.
3. Освоїти практику застосування інтенсивних технологій вирощування культурних рослин і передовий досвід.
4. Оцінити ефективність використання земельних угідь та меліоративних заходів, проаналізувати заходи з підвищення родючості ґрунтів.
5. Вивчити структуру, організацію та методи керівництва колективними виробничими підрозділами.
6. Оволодіти методикою та технікою аналізу виробничої діяльності господарства та його галузей, економічною оцінкою технологічних заходів.
7. Вивчити в господарстві організацію, нормування та систему оплати праці, охорону праці та техніку безпеки.
8. Проаналізувати заходи господарства з охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів.
9. Зібрати матеріал для курсового та дипломного проектування.

Переддипломну практику студенти проходять на 4 курсі до захисту кваліфікаційної роботи. Метою переддипломної практики передбачається набуття студентами навичок роботи агронома господарства з організації аграрного виробництва.

Практика забезпечує закріплення та поглиблення знань, які отримали студенти за період навчання в університеті, підготовку до виконання дипломної роботи і самостійної роботи фахівця у аграрному виробництві.

Завдання практики:

- ознайомитися з організацією і структурою управління виробництва сільськогосподарської продукції і кормовиробництва у господарстві,
- придбати практичні навички роботи спеціалістів агрономічної служби;
- вивчити існуючі в господарстві технології виробництва сільськогосподарської продукції, методи контролю якості продукції і виконання робіт,
- ознайомитися з усією агрономічною документацією головних спеціалістів,
- вивчити заходи з охорони праці і техніки безпеки виконання робіт у господарстві,
- зібрати і проаналізувати матеріали, які необхідні для виконання дипломної роботи.

Завдання практики - навчитися складати навчальну документацію викладача, а також проводити різні види занять: лабораторні, практичні, лекційні. Бакалавр готує у відповідності з завданням індивідуальний план роботи, знайомиться з наказами по університету, нормативними документами. Він під контролем викладача готує конспекти для проведення занять у відповідності з поставленим завданням і проводить заняття у присутності викладача. Результати виконаної роботи магістрантом обгдворюються на засіданні кафедри і виставляється відповідна оцінка.

Наукова робота. До наукових робіт відносяться:

- ☐ курсові,
- ☐ кваліфікаційна роботи,
- ☐ дисертації кандидата та доктора наук,
- ☐ монографії та ін.

Курсові роботи містять результати не лише узагальнення наявної спеціальної наукової літератури, а й комплексного аналізу конкретної інформації, розрахунків, власних узагальнень, інформації у вигляді діаграм, графіків, таблиць та ін.

В результаті написання курсової роботи студент повинен навчитись аналізувати кожний розділ курсового проекту та самостійно користуватись учбовою, науковою і довідковою літературою.

Наприклад, мета курсової роботи з кормовиробництва полягає в наступному:

- поглиблення та закріплення теоретичних знань з кормовиробництва;
- оволодіння принципами проведення аналізу кормового балансу сільськогосподарського підприємства (господарства);
- оволодіння методами розрахунків потреби господарства у кормах для забезпечення повноцінної годівлі різних видових та вікових груп тварин;
- набуття практичних навиків добору культур для створення зеленого конвеєра та створення його з урахуванням потреби тваринництва у зелених кормах;
- набуття практичних навиків аналізу ефективності зеленого конвеєра;
- оволодіння методами розрахунку площі сівки кормових культур та потреби у насінні для створення надійної кормової бази господарства з метою задовольнити потребу господарства у високоякісних кормах.

Дипломна робота (проект) - самостійне наукове дослідження студента, виконане під керівництвом професора, доцента або досвідченого викладача, оформлене у вигляді завершеної наукової праці, що має наукове або практичне значення для сільськогосподарського виробництва.

В процесі захисту кваліфікаційної роботи студент показує свою зрілість і здатність виконувати функції спеціаліста та організатора сільськогосподарського виробництва, вміння ставити і вирішувати теоретичні та виробничі питання, використовуючи сучасні методи дослідження, оформляти наукову інформацію та публічно захищати висновки, зроблені за результатами роботи.

До захисту допускаються кваліфікаційні роботи з позитивним рішенням керівника та завідувача кафедри при умові, що студент повністю виконав навчальний план, склав успішно всі екзамени, заліки і пройшов всі види навчальних та виробничих практик.

Згідно кваліфікаційної характеристики спеціаліста вчений агроном,

підготовлений для виробничо-технологічної та організаційно-управлінської роботи в галузі виробництва продукції рослинництва, знає методи узагальнення даних літератури, вміє шляхом постановки дослідів сам вирішувати питання, що виникли в процесі організації впровадження нових агрозаходів у вирощуванні сільськогосподарських культур.

Рівень знань цих методів і форм роботи оцінюється при захисті дипломних робіт та проектів на засіданні державної екзаменаційної комісії.

Якісне написання наукової роботи залежить від багатьох чинників. Найбільші прорахунки підстерігають тих, хто недостатньо володіє науковим стилем, погано обізнаний із особливостями наукової комунікації.

Пристаючи до написання роботи, необхідно знати про основні вимоги, що ставляться до таких наукових досліджень, і про послідовність етапів її виконання.

Наукове дослідження розпочинається з вибору теми. Найчастіше її пропонує науковий керівник, хоча учень може обрати її самостійно (якщо він має власні уподобання в науці і добре орієнтується в перспективних напрямках наукових досліджень).

Тему наукової роботи краще обирати або зовсім нову, або недостатньо вивчену, щоб уникнути повторень.

Назва наукової роботи має точно вказувати на основну проблематику, водночас відзначитись чіткістю формулювань. І обов'язково вона повинна бути короткою і лаконічною.

Остаточно редагуючи назву, варто пам'ятати, що оптимальна назва повинна знаходитись у межах 5 ± 2 слів.

Дипломна робота, що виконується за результатами польових досліджень, має приблизно таку структуру:

- ✓ Вступ – 3-4 сторінки.
- ✓ Розділ 1. Сучасний стан питання, що розробляється в дипломній роботі (огляд літератури 10-15 сторінок).
- ✓ Розділ 2. Характеристика місця та умов проведення досліджень (до 8 сторінок).
 - ✓ 2.1. Організаційно-економічні умови господарства.
 - ✓ 2.2. Ґрунтово-кліматичні ресурси та їх значення у формуванні врожайності сільськогосподарських культур.
- ✓ Розділ 3. Спеціальна частина (25 - 30 сторінок).
 - ✓ 3.1. Методика досліджень.
 - ✓ 3.2. Результати досліджень та їх аналіз.
- ✓ Розділ 4. Економічне обґрунтування результатів досліджень (3-4 сторінки).

- ✓ Розділ 5. Охорона праці та довкілля, пов'язане з застосуванням рекомендованих агрозаходів у дипломній роботі (до 6 сторінок).
- ✓ Висновки та пропозиції виробництву (1 сторінка).
- ✓ Список використаних джерел.
- ✓ Додатки.

Кваліфікаційну роботу можна виконувати по узагальненню передового досвіду вирощування сільськогосподарських культур, або застосуванню окремих агрозаходів у господарстві. В такому випадку студент проводить аналіз росту та врожайності культур за декілька років, пов'язує дані показники з показниками ґрунтово-кліматичних умов, способів агротехніки, технології застосування машин, механізмів, організації праці, добрив, засобів захисту, регуляторів росту тощо. Порівнюються дані врожайності та економічної ефективності окремих культур, господарств, середніх показників району, сортової агротехніки.

Особливу увагу, при цьому, студент звертає не тільки на організацію виконання тих чи інших заходів, а на агротехніку вирощування культур. Повинно йти співставлення технологій шляхом аналізу кожного агрозаходу зокрема, з метою встановлення кращих варіантів вирощування, збирання урожаю чи його зберігання.

За бажанням студент може виконувати дипломний проект. В ньому може проектуватися система впровадження у господарстві нових технологій вирощування сільськогосподарських культур, проектування окремих ланок системи землеробства (застосування добрив, засобів боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками, система сортозаміни та сортооновлення, засобів захисту ґрунтів від ерозії, проектування вирощування сільськогосподарських культур в умовах контурно-меліоративної організації території господарства, проектування засобів підтримання родючості ґрунту в господарстві, вирощування продукції рослинництва у закритому ґрунті, організація галузі садівництва, тощо).

ХІД РОБОТИ

Завдання:

1. Описати види практик передбачені навчальним планом, вивчити їх завдання і особливості.
2. Ознайомитися з основами самостійної роботи студентів.
3. Дати відповіді на контрольні запитання.

Зміст звіту: результати виконання завдання.

Контрольні питання

1. Що таке навчальна і виробнича практики?
2. Що є метою практики?
3. Які завдання вирішує практика?
4. Яким навичкам навчаються студенти в польових умовах під час практики?
5. Де проходять практику студенти?
6. Який порядок проходження практики?
7. Які види практик передбачені навчальним планом?
8. Що є метою навчальної практики?

9. Які дисципліни опановують студенти під час практики?

10. Що є завданням дослідно-агрономічної та агрономічної практики?
11. Які завдання вирішує організаційно-технологічна практика?
12. Що є метою переддипломної практики?
13. Коли проходить педагогічна практика і яка її особливість?
14. Що таке самостійна робота студентів?
15. Що відноситься до наукових робіт?
16. Яка роль курсової роботи в навчальному процесі?
17. Що таке кваліфікаційна робота?

Література

1. Вступ до фаху : метод. реком. до проведення практ. робіт для здобувачів. спец. 201 - Агрономія / [уклад. : Т. П. Шепілова, Ю. В. Мащенко] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. загального землеробства. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. 66 с.

2. Аграрна освіта і наука: соціально-філософське осмислення: монографія / О. І. Заздравнова, А. І. Кравцов, О. М. Голікова та ін. ; за заг. ред. О. І. Заздравнової; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків ФОП Бровін О. В., 2020. 348 с.

3. Вигера С. М., Ключевич М. М., Ковальчук Р. Л. Обґрунтування новітньої методології забезпечення здоров'я фітоценозів. *Moderní aspekty vědy: XLVII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. P. 166–175.*

4. Вигера С., Ключевич М., Ковальчук Р. Методологія освітніх програм школи філософії їжі та природокористування: навч.-метод. посібник / за наук. редакцією С. Вигери. Київ: ЦП «Компринт», 2024. 137 с.

5. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня освіти ступеня вищої освіти – магістр галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 202 Захист і карантин рослин. / М. М. Доля, М. М. Ключевич, І. В. Забродіна та ін. Київ : МОН України, 2020. 13 с.

6. Вовкодав О. В., Ліп'яніна Х. В. Сучасні інформаційні технології: навч. посібник. Тернопіль, 2017. 500 с.

7. Журнали: Пропозиція, Агроном, Вісник аграрної науки, Агрокомпас.